

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Valtionhallinnon kehittämisosasto

Muistio
20.6.2024

VALTIONEUVOSTON ASETUS ALUEHALLINTOVIRASTOJEN MAKSUISTA VUONNA 2024 ANNETUN ASETUKSEN LIITTEEN MUUTTAMISESTA

1 Asia ja asetuksenantovaltuudet

Aluehallintoviraston suoritteiden maksullisuudesta sekä julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksessa aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2024 (1171/2023). Asetus tuli voimaan 1.1.2024 ja on voimassa 31.12.2024 asti.

Asetuksen liitteenä olevassa maksutaulukossa säädetään aluehallintovirastojen julkisoikeudellisten suoritteiden nimikkeistä ja niitä vastaavista euromääräisistä maksuista.

Liitettä on muutettu valtioneuvoston asetuksella aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2024 annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen muuttamisesta (78/2024).

Esityksessä ehdotetaan maksutaulukkoliitteen uudistamista antamalla liite selkeyden vuoksi kokonaan uusittuna. Uusi liite tulisi voimaan 1.7.2024.

Valtioneuvoston asetuksenantovaltuus perustuu aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 22 §:ään. Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992, *maksuperustelaki*).

2 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu nykyisen maksuasetuksen pohjalta virkatyönä valtiovarainministeriössä yhteistyössä aluehallintovirastojen sekä niiden hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen (HAKE) kanssa.

Ympäristöministeriö on puoltanut ympäristölupavastuualueen suoritemaksujen muutosta. Sosiaali- ja terveysministeriölle on varattu tilaisuus sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain mukaisten suoritteiden taulukko-osion muutosta. Myös muille aluehallintovirastojen ohjauksesta vastaaville ministeriölle on varattu tilaisuus kommentoida esitystä.

Esitystä ei ole lähetetty erikseen lausunnoille.

Valtiovarainministeriön budjettiosasto on puoltanut esitystä.

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

3 Nykytila

Aluehallintovirastojen toimintamenomomentin maksullisen toiminnan tulot olivat vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan 13,5 miljoonaa euroa ja niillä katettiin noin 16 % toiminnan bruttomenoista. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan 65,4 %. Vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon silloisten lupa- ja vuosimaksujen, ympäristönsuojelulain sekä vesilain mukaisten aluehallintoviraston julkisoikeudellisten suoritteiden tulokertymä oli yhteensä 9,6 miljoonaa euroa eli 71 % kaikista aluehallintoviraston toimintamenomomentin maksullisen toiminnan tuloista. Voimassa olevaa maksuasetusta ja sen liitteenä olevaa maksutaulukkoa valmisteltaessa arvioitiin, että vastaavien suoritteiden tulokertymä olisi vuonna 2024 yhteensä n. 11,3 miljoonaa euroa, mutta vuoden ensimmäiset toteutumat ovat osoittaneet, että tuloarviot jäävät merkittävästi ennusteesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain, ympäristönsuojelulain sekä vesilain mukaiset aluehallintoviraston julkisoikeudelliset suoritteet ovat maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa ja maksuasetuksen 2 §:ssä tarkoitettuja suoritteiden tuottamisesta aiheutuneiden kustannusten omakustannusarvoa alemmaksi hinnoiteltuja suoritteita. Aluehallintovirastojen toimintamenot on mitoitettu siten, että näiden suorittemaksujen tulokertymä olisi merkittävästi nykyistä parempi. Aluehallintovirastojen talouden tilannetta vaikeuttaa myös se, että virastoissa vireille tulleiden asioiden määrä on vuonna 2024 jäänyt jälkeen arvioidusta määrästä. Maksullista toimintaa on ollut ennakoitua vähemmän. Ellei maksutuloilla pystytä kattamaan maksullisten suoritteiden tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia tavoitteiden mukaisesti, aluehallintovirastot tarvitsevat lisää toimintameno-rahastusta.

Aluehallintovirastoja koskeva arvio sosiaali- ja terveydenhuollon julkisoikeudellisten suoritteiden maksutuloista kuluvalle vuodelle oli voimassa olevia suorittemaksuja valmisteltaessa n. 4,2 miljoonaa euroa. Tämänhetkisen ennusteen mukaan sanotuista maksuista kertyisi nykytasolla vain 2,5 miljoonan euron tulo.

Ympäristölupavastuualueen osalta julkisoikeudellisten suoritteiden maksutulot ovat nousussa. Päivitetyn ennusteen mukaan kuluvan vuoden ympäristölupavastuualueen tulot olisivat noin 5,4 miljoonaa euroa, kun ne vuonna 2023 olivat noin 4,8 miljoonaa euroa. Samaan aikaan maksullisten suoritteiden tuottamiskustannukset nousevat arviolta 12,4 miljoonaan euroon, kun ne vuonna 2023 olivat 12,1 miljoonaa euroa.

Ympäristölupavastuualueen julkisoikeudellisten suorittemaksutulojen kasvu ei ole kuitenkaan riittävällä tasolla. Hallituksen kehysneuvotteluissa 2023 - 2026 sovittiin aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueen julkisoikeudellisten suoritteiden maksujen tavoitteeksi, että maksuilla katettaisiin noin 60 - 70 % niistä kustannuksista, joita aluehallintovirastoille syntyy näiden suoritteiden tuottamisesta. Vastuualueen maksullisten kustannusvastaavuus on jäämässä noin 43,2 prosenttiin tulossopimuksen mukaisen kustannusvastaavuustavoitteen vuodelle 2024 ollessa 60 %.

Aluehallintovirastojen matalan tulokertymän (suhteessa tavoitteeseen ja ennusteeseen) taustalla vaikuttavat ensinnäkin sosiaali- ja terveydenhuollon rekisteröintisuoritteiden osalta se, että sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta

annettuun vuoden 2024 voimaan tuulleeseen lakiin (741/2023, *valvontalaki*) perustuvat suoritteet ovat uusia ja maksullistettu nyt ensimmäisen kerran, eivätkä suoritteiden tuottamisen edellyttämät työmääräarviot ole täysin vastanneet käytäntöä. Samaan aikaan on käyttöön otettu uusien suoritteiden tuottamiseksi uusi sähköinen palveluntuottajarekisteri Soteri ja siirrytty käyttämään uutena asianhallintajärjestelmänä Sampo. Soteri ja Sampo on käyttöön otettu keskeneräisinä, mikä on hidastanut aluehallintovirastojen työskentelyä ja maksutulojen kertymistä sekä johtanut rekisteröintihakemusten ruuhkautumiseen.

Valvontalain voimaantulon myötä yksityisiä sosiaalipalvelujen tuottajia ja yksityisiä terveydenhuollon palveluntuottajia koskevasta lupa- ja ilmoitusmenettelystä siirryttiin rekisteröintimenettelyyn. Aiemmat lupa- ja ilmoitussuoritteet korvattiin kokonaan uusilla sekä yksityisiä että julkisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia koskevilla rekisteröintisuoritteilla. Uusien suoritteiden maksut perustuvat ennen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalakia tehtyihin arvioihin erilaisten rekisteröintisuoritteiden edellyttämästä viranomaistyön määrästä ja kustannuksista. Suoritteiden kustannusvastaavuus on eräissä aluehallintovirastojen tulokertymän kanssa avainasemassa olevissa suoritteissa jäänyt tavoitteesta. Työajanseurannan ja kertyneen kokemuksen perusteella maksutaulukon sosiaali- ja terveydenhuollon suoritemaksutaulukko-osuus on osoittautunut soveltajan kannalta haasteellisen hienojakoiseksi. Suoritenimikkeiden määrä on suurehko (60 kpl) ja osin tulkinnanvarainen. Osa suoritenimikkeistä on jäänyt tarpeettomana käyttöä vaille.

Ympäristölupavastuualueen tulot ovat kasvaneet, mutta vireille tulleiden ympäristölupa-asioiden määrä on vähentynyt pitkään yhtäältä säädösuudistusten johdosta (osa ympäristölupa-asioista on siirretty valtiolta kunnille) ja toisaalta yleisen taloustilanteen johdosta. Taloudellista toimintaa, joka edellyttäisi ympäristöluvan hakemista, on ollut haastavan taloustilanteen vuoksi ennakoitua vähemmän. Ympäristölupavastuualueen suoritehintoihin vuoden 2023 alusta ja kuluvan vuoden alusta tehdyistä korotuksista huolimatta eräisiin suoriteryhmiin kuuluvien suoritteiden kustannusvastaavuus on laskenut asiamäärien vähentyessä.

Lisäksi vastuualueen työaikakirjausten perusteella on pääteltävissä, että käytännössä vain osa maksulliseen toimintaan käytetystä työajasta laskutetaan. Asetuksen maksutaulukko mahdollistaa suoritemaksujen osalta erilaisten maksunkorotusmekanismien käytön silloin, kun suoritteiden tuottamisen edellyttämä viranomaistyön määrä ylittää taulukoidun kiinteän maksun laskentaperusteena olevan keskimääräisen työajan käytön. Voimassa olevasta asetuksesta vastaavat maksujen alentamismekanismeja on jo aiemmin poistettu.

4 Keskeiset ehdotukset

Liitteen uudistamisen tarkoituksena on parantaa aluehallintovirastojen sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain, ympäristönsuojelulain sekä vesilain mukaisten julkisoikeudellisten suoritemaksujen kustannusvastaavuutta.

Lisäksi liitettä selkeytettäisiin yksinkertaistamalla sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain mukaisia rekisterisuoritteita. Käytännössä osa

suoritetyypeistä poistettaisiin kokonaan ja niiden mukaisiin suoritteisiin sovellettaisiin aiempaa harvempia suoritetyyppikohtaisia maksuja.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat – vastuualueen (POL) sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain mukaisten suoritteiden osalta

- Eräiden hintoja korotettaisiin seurantaan perustuvien uusien keskimääräisten työmäärien mukaisesti
- Suoritenimikkeiden määrää vähennettäisiin

Ympäristölupavastuualueen osalta

- Suoritteiden hintoja nostettaisiin 20 % eräin poikkeuksin
- Suoritemaksujen harkinnanvaraiset alentamismekanismit poistettaisiin
- Suoritemaksun korotusmekanismiin sanamuotoa korjattaisiin aluehallintovirastoja velvoittavaan muotoon
- Korvausasioiden tehtyyn työmäärään perustuvien maksujen 70 €/h maksukatto poistettaisiin

5 Asetuksen liitteen perustelut; maksutaulukko

Liitteen osio 1.5.1, sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa tarkoitetut suoritteet

Asetuksen liitteenä olevaan maksutaulukon 1 osion peruspalvelut, oikeusturva ja luvat – vastuualueen (POL) alennetun omakustannusarvon mukaisia suoritteita koskevan osion 1.5 alakohtaan 1.5.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023) tarkoitetut suoritteet esitetään muutoksia.

Valvontalain mukaista eräiden suoritteiden hintoja korotettaisiin vastaamaan sitä työaikaa, joka aluehallintovirastojen työajanseurannan mukaan suoritteiden tuottaminen on käytännössä keskimäärin edellyttänyt. Tuntihintana käytetään omakustannusarvoa alemmaa sote-tuntihintaa (88 €/h). Samalla suoritemaksuluokkia harvennettaisiin vastaamaan aluehallintovirastojen kokemuksen perusteella esiintynyttä käyttötarvetta vastaavasti.

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Ennuste 2024	Ennuste 2025
Tuotot	3 587 403	4 781 484	2 599 802	2 888 772
Kokonaiskustannukset	3 102 367	3 316 663	3 667 646	3 704 322
Kustannusvastaavuus	115,6 %	144,2 %	70,9 %	78,0 %

Päätökset palveluntuottajan rekisteröintiasiassa (valvontalaki 21 §)

Nykyisen viiden maksuluokan sijaan maksuluokkia olisi kolme.

- Luonnollisen henkilön rekisteröinti palveluntuottajaksi
 - 500 € (nykyisin 370 €)

- 360 €, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä (nykyisin 260 €)
- Oikeushenkilön rekisteröinti palveluntuottajaksi, sisältäen kolmen henkilön arvioinnin lain 6 § ja 7 §:n mukaisesti
 - 1000 € (nykyisin 740 €)
 - 720 €, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä (nykyisin 530 €)
- Oikeushenkilön rekisteröinti palveluntuottajaksi sisältäen vähintään 4 henkilön arvioinnin lain 6 § ja 7 §:n mukaisesti
 - 1500 € (nykyisin 1040 €)
 - 1080 €, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä (nykyisin 740 €)

Päätökset palveluyksikön rekisteröintiasiassa

Taulukon ensimmäinen osio koskien päätöksiä yksittäisen palveluntuottajan (ei yhteinen palveluntuottaja) palveluyksikön rekisteröintiasiassa (21 §) muuttuisi kokonaan siten, että kaikki nykyiset maksuluokat poistettaisiin ja niiden tilalle luotaisiin seuraavat kolme uutta maksuluokkaa:

- Palveluyksikön rekisteröinti sisältäen yhden palvelupisteen ja joko sosiaalihuollon tai terveydenhuollon palveluja
 - 910 €
 - 650 € sähköisessä asiointijärjestelmässä
- Palveluyksikön rekisteröinti sisältäen yhden palvelupisteen ja sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palveluja
 - 1430 €
 - 1020 € sähköisessä asiointijärjestelmässä
- Palvelupisteen lisääminen palveluyksikön perustamisvaiheessa jokaiselta seuraavalta palvelupisteeltä
 - 210 €
 - 150 € sähköisessä asiointijärjestelmässä

Yhden henkilön toimintaan perustuvien palveluyksikköjen rekisteröintimaksuja korjattaisiin vastaamaan aluehallintovirastoissa kertynyttä kokemusta suoritteiden edellyttämistä työmääristä. Yhden henkilön toimintaan perustuvia palveluyksikköjä ovat niin yksityiset elinkeinonharjoittajat eli aiemmat itsenäiset ammatinharjoittajat eli toiminimellä toimivat sekä yhtiömuotoiset palveluntuottajat, jotka kuvaavat toimivansa käytännössä ainoana yhtiön ammattihenkilöinä.

Joko sosiaali- tai terveyspalveluja tuottavan palveluyksikön uudeksi perushinnaksi ehdotetaan yhden palvelupisteen palveluyksikköä, jonka hinnaksi tulisi noin 7 h työmäärän mukaisesti 650 €. Uutena elementtinä perusmaksuun lisättäisiin 150 € lisäpalvelupisteeltä. Palvelupistekohtainen maksu kohdentaisi aiempaa hinnoittelutapaa paremmin käytettävän työajan hintaan kuin nykyinen jokaista viittä alkavaa palvelupistettä vastaava hinnoittelu.

Samanaikaisesti sekä sosiaali- että terveyspalveluja tuottavan palveluyksikön rekisteröintimaksut ovat nykyisin johtaneet ylihintaisiin maksuihin pienten kotisairaanhoidon osana kotihoitoa tuottavien palveluntuottajien osalta. Suoritteiden per viisi palvelupistettä -hinnoittelun lakkauttaminen kohtuullistaisi erityisesti näiden pienten toimijoiden rekisteröintisuoritteiden hinnoittelua.

Valvontalain 22 §:n mukaan palveluntuottajat voivat keskenään sopia, että ne rekisteröivät yhteisen palveluyksikön. Yhteinen palveluyksikkö rekisteröidään kaikkien palveluyksikössä toimivien palveluntuottajien lukuun valtuutetun palveluntuottajan toimittamien tietojen perusteella. Taulukon toinen osio koskien yhteisen palveluyksikön rekisteröintiä (valvontalaki 21 ja 22 §) muuttuisi siten, että kaikki nykyiset maksuluokat poistettaisiin tästä taulukko-osuudesta ja korvattaisiin kahdella uudella perusmaksuluokalla ja niiden lisämaksuilla.

- Yhteisen palveluyksikön rekisteröinti sisältäen yhden palvelupisteen ja joko sosiaalihuollon tai terveydenhuollon palveluja ja enintään 5 palveluntuottajaa
 - 1620 €
 - 1160 € sähköisessä asiointijärjestelmässä
- Yhteisen palveluyksikön rekisteröinti sisältäen yhden palvelupisteen ja sekä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluja ja enintään 5 palveluntuottajaa
 - 2140 €
 - 1530 € sähköisessä asiointijärjestelmässä
- Palveluntuottajan lisääminen yhteisen palveluyksikön palvelupisteisiin sen ensirekisteröinnin yhteydessä yhtä palveluntuottajaa kohti kultakin seuraavalta palveluntuottajalta
 - 280 €
 - 200 € sähköisessä asiointijärjestelmässä
- Palveluntuottajan lisääminen yhteisen palveluyksikön palvelupisteisiin sen ensirekisteröinnin yhteydessä yhtä palveluntuottajaa kohti kultakin seuraavalta palveluntuottajalta
 - 70 €
 - 50 € sähköisessä asiointijärjestelmässä

Taulukon kolmas osio koskien maksuja palveluyksikön rekisteröintiin liittyvästä ennakkotarkastuksesta (valvontalaki 20 §) yksinkertaistuisi. Sanotusta tarkastuksesta perittäisiin aina 1320 € palvelupisteeltä riippumatta siitä, montako aluehallintoviraston omaa asiantuntijaa tarkastukseen osallistuisi. Aluehallintoviraston käyttämästä ulkopuolisesta perittäisiin jatkossa lisämaksu 500 € asiantuntijaa ja palvelupistettä kohden. Tätä koskeva säännös olisi liitteessä ennakkotarkastuksia koskevien taulukko-osuuksien jälkeen ennen otsikkoa palveluyksikön rekisteröintipäätöksen muutospäätökset.

Vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön ennakkotarkastuksesta (valvontalaki 20 §) perittäviä maksuja muutettaisiin yhdenmukaisella tavalla sairaalan ennakkotarkastusta koskevan maksun kanssa. Vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön paikan päällä suoritetusta tarkastuksesta perittäisiin 1320 € riippumatta siitä, kuinka monta aluehallintoviraston asiantuntijaa tarkastukseen osallistuisi. Aluehallintoviraston ulkopuolisen asiantuntijan käyttämisestä

palvelupisteeksi palveluyksikköön. Samalla suoritteiden muut maksuluokat poistettaisiin ja suoritteesta perittäisiin

- 310 € palvelupisteeltä
- 220 € palvelupisteeltä sähköisessä asiointijärjestelmässä

Päätökset yhteisen palveluyksikön rekisteröintipäätöksen olennaisesta muutoksesta (valvontalaki 16, 21 ja 22 §)

Suoritteiden nimiä tarkennettaisiin suoritehintojen säilyessä ennallaan seuraavasti. ”Palveluntuottajan lisääminen yhteiseen palveluyksikköön” muutettaisiin suoritteeksi palveluntuottajan lisääminen yhteiseen palveluyksikköön 240 €/palveluntuottaja/ 170 €/palveluntuottaja sähköisessä asiointipalvelussa. ”Palvelupisteen lisääminen yhteiseen palveluyksikköön” suoritteeksi palvelupisteen lisääminen yhteiseen palveluyksikköön sisältäen palveluyksikön muissa palvelupisteissä jo olevien palveluntuottajien lisäämisen palvelupisteeseen

- 620 € palvelupisteeltä
- 440 € palvelupisteeltä sähköisessä asiointipalvelussa

Päätökset palveluyksikön ja yhteisen palveluyksikön rekisteröintipäätöksen muusta olennaisesta muutoksesta (16, 19, 21 ja 22 §)

Seuraavan suoritteiden hintaa korotettaisiin seurantaan perustuvan työmäärän mukaisesti: Rekisteröintipäätös koskien palveluyksikön tai yhteisen palveluyksikön siirtämistä palveluntuottajalle toiselta palveluntuottajalta, lisäksi peritään maksu mahdollisiin olennaisiin muutoksiin liittyen

- 200 € (nykyisin 140 €)
- 140 €, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä (nykyisin 100 €)

Suoritteiden ”muu olennainen muutos kuten asiakasmäärän, henkilöstömäärän, tilojen tai asiakas- ja/tai potilasrekisterin muutos” nimikettä selkeytettäisiin muotoon muu olennainen muutos kuten palvelualan sisällön, asiakasmäärän, henkilöstömäärän, tilojen tai asiakas ja/tai potilasrekisterin muutos. Suoritteiden hinta säilyisi ennallaan.

Liitteen osio 3, ympäristölupavastuualueen suoritteet

Ympäristölupavastuualueen asiakkaiden yhdenvertaisuuden ja suoritustulosten kustannusvastaavuuden parantamiseksi ehdotetaan, että asetuksen liitteenä olevaan maksutaulukon 3 osion suoritteiden hintoja korotetaan 20 % ja maksuasetuksessa ilmoitettuja työmääräarvioita korotettaisiin vastaamaan 20 prosentilla korotettuja suoritehintoja käyttäen hinnoittelussa n. 70 €/tuntihintaa sekä ympäristönsuojelulain mukaisten lupien (osio 3.1) että vesilain mukaisten vesitalousasioiden (osio 3.3) osalta.

Korotusten ulkopuolelle jätettäisiin ne suoritteet, joissa vireille panijana muu kuin taloudellista toimintaa harjoittava taho kuten yksityishenkilö tai rekisteröity yhdistys tms. Nämä ei-taloudellisia toimijoita koskevien suoritteiden hinnat säilytettäisiin

ennallaan. Tällaisia suoritteita ovat ympäristövastuualueen suoritteiden osiossa 3.3. (Vesilain 587/2011 mukaiset vesitalousasiat) taulukoidut seuraavat suoritteet:

- pelkästään yksityistä tarvetta varten vireille pantu asia (laiturin rakentaminen, täyttö, ruoppaus tai näiden yhdistelmä) (2 htp) 1100 €
- kalataloudellinen tai luonnonsuojelutarkoituksessa tehtävä kunnostus (8 htp) 4 070 €
- Vesilain 12 luvun mukaisen vesioikeudellisen yhteisön perustaminen tai lakkauttaminen tai muu vesioikeudellista yhteisöä koskeva asia (5 htp) 2 860 €

	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Ennuste 2024	Ennuste 2025
Tuotot	4 883 085	4 843 384	5 380 476	6 510 376
Kokonaiskustannukset	11 739 960	12 085 051	12 447 602	12 572 078
Kustannusvastaavuus	41,6 %	40,1 %	43,2 %	51,8 %

Korotusten lisäksi ympäristölupavastuualueen suoritteiden kustannusvastaavuuden nostamiseksi poistettaisiin seuraavat maksujen alentamismekanismit:

3.1 Ympäristönsuojelulain (527/2014) liitteessä 1 tarkoitetut luvat toiminnan mukaan

Taulukon osion 3.1 (Ympäristönsuojelulain (527/2014) liitteessä 1 tarkoitetut luvat toiminnan mukaan) jäljessä kohdassa 2 säädetään ympäristönsuojelulain 41 §:ssä tarkoitettujen samanaikaisesti ratkaistavien useiden toimintojen lupa-asioiden käsittelystä perittävistä yhdistetystä maksusta. Korkeimpaan maksuluokkaan kuuluvan toiminnan taulukon mukaiseen käsittelymaksuun lisättäisiin muiden toimintojen osuutena 70 % näiden toimintojen taulukon mukaisista makuista. Samanaikaisesti ratkaistavien useiden toimintojen lupa-asioiden käsittelymaksun korotusmekanismiin käyttö säädettäisiin aluehallintovirastoja velvoittavaan muotoon.

Taulukon jäljessä kohdassa 5 säädetään taulukon mukaisen maksun korotusmekanismista. Korotusmekanismiin sanamuoto muutettaisiin muotoon, jossa harkinnanvaraa ei olisi. Työmäärän ollessa taulukossa mainittua tai taulukon jäljessä kohdassa 1 – 3 tarkoitettua henkilötyöpäivien määrää suurempi, maksu perittäisiin aina työmäärää vastaavasti suurempana. Taulukossa tai 1 – 3 kohdassa tarkoitettua maksua korotetaan työmäärän ylitystä vastaavalla prosentilla 10 % välein. Taulukon 1 – 3 kohdan mukaisia maksuja korotetaan silloin, kun kohdan 1 – 3 mukainen korotukseen ei vastaa lupa-asian aiheuttamaan työmäärää. Muutoksen tarkoituksena on turvata aluehallintovirastojen asiakkaiden yhdenvertaisuutta varmistamalla työmäärän mukaisen korotuksen yhdenvertainen tulkinta ja maksujen perimiskäytäntö. Korotusmekanismiin käyttö ei olisi harkinnanvaraista vaan aluehallintovirastoja velvoittava. Korotuksen prosentuaalinen yläraja 50 % poistettaisiin. Korotusmekanismista seuraa, että aluehallintoviraston olisi dokumentoitava riittävällä tavalla kuhunkin lupa-asiaan käytetty työmäärä.

Taulukon jäljessä kohdassa 6 säädetään muun ympäristölupa-asian hinnasta. Muista suoritteista ja myös suoritteista, joista taulukon 1 – 6 kohdan mukainen maksu olisi luvan käsittelyn vaatiman työmäärän perusteella kohtuuttoman alhainen, peritään asian käsittelystä työmäärän mukainen maksu 70 €/h.

3.3 Vesilain (587/2011) mukaiset vesitalousasiat

Osion 3.3. (Vesilain (587/2011) mukaiset vesitalousasiat) taulukon jäljessä olevaa kohtaa 3 muutettaisiin vastaavalla tavalla kuin ympäristönsuojelulain mukaisten suoritteiden taulukon jäljessä olevia kohtia 2, 5 ja 6. Vesitalousasioiden taulukon jäljessä kohdassa 2 usean vesitalousasian kokonaisuuden käsittelystä perittäisiin korkeimpaan maksuluokkaan kuuluvan asian taulukon mukainen maksu, johon lisättäisiin 70 % muiden vesitalousasioiden taulukon mukaisesta maksusta. Säännös velvoittaisi aluehallintovirastoja perimään maksun tämän mukaan.

Kohdassa 3 suoritemaksujen korotusmekanismin sanamuoto muutettaisiin muotoon, jossa harkinnanvaraa ei olisi ja jossa työmäärän ollessa taulukossa mainittua tai taulukon jäljessä kohdassa 1 ja 2 tarkoitettua työmäärää suurempi, maksua korotettaisiin aina työmäärän ylitystä vastaavalla prosentilla 10 % välein. Työmäärän ylittäessä 10 prosentilla taulukoidun keskimääräisen työmäärän maksu peritään 10 % suurempana. Työmäärän ylittäessä 20 prosentilla taulukoidun keskimääräisen työmäärän maksu peritään 20 % suurempana jne. Lisäksi vesitaloussuoritteista samoin kuin ympäristönsuojelulain mukaista suoritteista poistettaisiin korotusmekanismin käytön yläraja.

Kohdassa 4 säädettäisiin muun vesilain mukaiseksi maksuksi 70 €/h asian edellyttämän työmäärän mukaisesti.

Osion 3.4 (Muut ympäristölupavastuun suoritteet) tuntiperusteisesti hinnoitellusta korvausasian käsittelystä 70 €/h poistettaisiin korvausasian käsittelyn hintakatto. Suoritteen tuottamisesta laskutettaisiin työmäärän mukaisesti.

6 Voimaantulo

Asetus tulisi voimaan 1.7.2024.

7 Kustannusvastaavuus

Aluehallintovirastojen vuoden 2024 tuloarvio toimintamomentille 28.40.01 on noin 13,5 miljoonaa euroa kustannusten ollessa noin 22,1 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 61 %.

Aluehallintovirastojen liiketaloudellinen toiminta on vähäistä (< 1 miljoonaa euroa).

Erityislakien perusteella määrättäviä maksuja ja hinnoiteltavia suoritteita ei ole.

Aluehallintovirastojen toimintamenot 28.40.01

Aluehallintovirastojen julkisoikeudelliset suoritteet yhteensä	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	11 424 095	13 462 182	13 514 022	14 932 892
Kokonaiskustannukset	19 748 024	20 591 406	22 146 786	22 368 254
Kustannusvastaavuus	57,8 %	65,4 %	61,0 %	66,8 %

Omakustannusarvon mukaan hinnoiteltavat				
Tuotot	6 425 731	8 508 896	5 436 101	5 436 101
Kokonaiskustannukset	7 107 914	7 506 272	5 102 071	5 153 091
Kustannusvastaavuus	90,4 %	113,4 %	106,5 %	105,5 %
Omakustannusarvoa alemmaksi hinnoiteltavat suoritteet				
Tuotot	4 998 363	4 953 286	8 077 922	9 496 791
Kokonaiskustannukset	12 640 110	13 085 134	17 044 715	17 215 162
Kustannusvastaavuus	39,5 %	37,9 %	47,4 %	55,2 %

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2024 annetun valtioneuvoston asetuksen (1171/2023) muuttamisesta.

Liite: Taulukko aluehallintovirastojen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuden ennusteesta 12/2023 ja 3/2024 tiedoilla